

מכות ג

עניין: לא תיתב אכרעך

ריטב"א

לא תיתב אכרעך. פירש ר"ת ז"ל כי לשון קצר הוא לא תיתב אלא עמוד על כרעך עד דמפרשת, וכרעך רגליך כדאמרין (יבמות ק"ג ע"א) צריך למדחסיה לכרעיה. ויש לפרש עוד לא תשב אפילו במקום שכרעך עומדים. יש מפרשים כרעך מלשון כרעי המטה (סוכה כ"א ע"ב), כלומר בכסאך:

ערוך לנר

בגמרא לא תיתב אכרעך. הריטב"א הביא פירושים שונים, ולכולם הפירוש שלא ישב אלא יעמוד. וזה יש לפרש ע"פ מה דאמר' מגילה (כא.) ע"י שירד חולי לעולם התחילו ללמוד תורה מיושב, וכן מפרש רבא שם סתירת הפסוק ואשב בהר ואנכי עמדתי בהר - קשות מיושב רכות מעומד, ע"ש. וזה אפשר כוונת שמואל שאמר לרב מתנא, השאלה שאני שואל ממך אינה בכלל קשות דמיושב אלא בקל תוכל להשיב לי ולכן תשיב לי מיד מעומד:

בן יהוידע

דף ג' ע"ב. א"ל שמואל לרב מתנה לא תיתב אכרעך עד דמפרשת לי להאי שמעתתא. נ"ל בס"ד מ"ש לא תיתב אכרעך, רמז לו בזה דהאי שמעתתא דמפרשת לי פתה היא חציבה עלי כחורחן של ראשנים שהיו לומדים ההלכות צבה"ד מעומד, כמ"ש במשנה משמת ר"ג בטל כבוד החורה, ופירש רבינו עובדיה ז"ל מפני דמקודם היו לומדין בבית המדרש מעומד ע"ש, ולטוב יזכר רבינו חיד"א ז"ל שהיה נוהג ללמוד ליל חג השבועות וליל הו"ר הלימוד הקדוש מעומד, כדמוכח בספר זכרונותיו, תגל"ה: